

ROZPORZĄDZENIA URZĘDOWE

ŁOMŻYŃSKIEJ KURJI DIECEZJALNEJ.

Nr 3

Łomża, dnia 1 marca 1933 r.

Rocznik VII.

T R E Ś Ć :

- | | | | |
|----|--|----|---|
| 12 | Encyklika o miłościwym lecie z powodu 19-go stulecia odkupienia rodzaju ludzkiego. | 17 | Czas komunji wielkanocnej. |
| 13 | List Ojca św. do Kardynałów polskich. | 18 | O rejestracji stowarzyszeń. |
| 14 | Indulgentia plenaria recitationi divini officii coram SSmo Sacramento adnexa. | 19 | O przystosowaniu stowarzyszeń i spraw będących w toku do przepisów prawa o stowarzyszeniach. |
| 15 | Uroczystość rocznicy koronacji Ojca św. Piusa XI. | 20 | Scalenie gruntów kościelnych. |
| 16 | Strzelanie nad grobem. | 21 | Odlączenie parafji Lipniki od dekanatu kolneńskiego a przyłączenie do dekanatu ostrołęckiego. |
| | | 22 | Liga Morska i Kolonjalna. |
| | | 23 | Zmiany w duchowieństwie. |

Nr 12.

JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚĆ PAN NASZ

PIUS XI

z Opatrzności Bożej

PAPIEŻ

ogłasza nadzwyczajne Lato Miłościwe oraz Powszechny Wielki Jubileusz w chwili, gdy dobiega końca dziewiętnaście stuleci od dokonanego odkupienia rodzaju ludzkiego*)

PIUS

BISKUP, SŁUGA SŁUG BOŻYCH,

POZDROWIENIE I BŁOGOSŁAWIENSTWO APOSTOLSKIE WSZYSTKIM WIERNYM, DO KTÓRYCH WIADOMOŚCI DOJDZIE LIST NINIEJSZY.

Pospieszamy ze spełnieniem obietnicy danej niedawno, w wilgę Bożego Narodzenia, nietylko prześwietnemu gronu Purpuratów i ich towarzyszą, którzy przybyli do Nas z życzeniami, lecz także całemu światu katolickiemu, ogłaszając nadzwyczajne Lato Miłościwe oraz powszechny Wielki Jubileusz w chwili, gdy dobiega końca dziewiętnaste stulecie od dokonanego odkupienia rodzaju ludzkiego.

*) W tłumaczeniu J. E. X. Biskupa Dr. Okoniewskiego.

Biskup. Władysław

A chociaż właściwa data odkupienia nie jest przez historję ściśle ustalona, jednak sam fakt odkupienia a raczej ówczesny spłot nadzwyczajnych wydarzeń tak jest ważny i tak doniosły, że nie godzi się pominąć go milczeniem. Niech zatem pod wpływem tego uszczęśliwiającego zdarzenia ludzie oderwą choćby na chwilę myśli swoje od spraw doczesnych i przemijających, które nimi obecnie tak okrutnie miotają, do spraw niebiańskich i wiecznych; i niech od obecnego położenia niepewnego i przygnębiającego podniosą umysł do owej wiecznej szczęśliwości, do której nas Chrystus Pan powołał, wylewając krew swoją i wyświadczając nam niezliczone i przeróżne dobrodziejstwa. Niech się powstrzymają od zgiełku życia codziennego i „w sercu się swoim zastanowią” w tym właśnie roku pamiątkowym, jak wielce Zbawiciel nas ukochał i z jaką żarliwością nas wyswobodził z pod niewoli grzechu. A tak gorzeć będą naprawdę wzmożoną miłością i jakby konieczność jakaś przynagli ich do umiłowania Miłującego ich Zbawcy.

Cuda odkupienia.

Ku pożytkowi powszechnemu pragniemy tu choćby krótko przypomnieć szereg dobrodziejstw Bożych, z których wyłoniła się także prawdziwa cywilizacja, którą się posługujemy i którą się chlubimy. A więc: „ustanowienie najświętszej Eucharystji podczas wieczerzy Pańskiej” i udzielenie jej poszczególnym Apostołom, obdarzonym godnością kapłańską słowy: „To czyńcie na moją pamiątkę” *); męka Jezusa Chrystusa, Jego ukrzyżowanie i śmierć dla zbawienia ludzkiego; mianowanie Marji Dziewicy, pod krzwyżem Syna, matką wszystkich ludzi; następnie przedziwne Jezusa Chrystusa zmartwychwstanie, które i naszego zmartwychwstania jest warunkiem i niechybną rękojmnią; władza odpuszczenia grzechów niebawem przezeń udzielona Apostołom; tudzież rzeczywisty Prymat, Piotrowi i następcom jego nadany i zatwierdzony; wkońcu Wniebowstąpienie Pańskie, Zstąpienie Ducha św. oraz opowiadanie po raz pierwszy przez Apostołów Ewangelji w sposób cudowny i triumfalny. Cóżby mogło być, drodzy synowie, bardziej świętego, coź bardziej godnego, aby je pamiątkową obchodzić uroczystością? Z tych bowiem zadziwiających wydarzeń dziejowych i darów Bożych, któremi zakończył się ziemski żywot Jezusa Chrystusa, wypływa dla

*) Łuk., XII, 19; I Kor., XI, 24.

nas życie, które jest życiem prawdziwym, oraz rodzi się na długie wieki nowy porządek dla całej społeczności ludzkiej.

Te więc wydarzenia rozważajmy całą duszą i czcimy je miłością gorącą w ciągu roku pokutnego. Pobudzajmy się do żarliwej modlitwy, do pokuty za przewinienia swoje, obmyślając modłami i uczynkami pokutnymi nie tylko własne zbawienie wieczne, ale i zbawienie całej ludzkości, zwiedzionej tylu błędami, skłóconej tylu niesnaskami i waśniami, znękaney takim brzemieniem trosk, zagrożonej tylu niebezpieczeństwami.

Oby Bóg w miłosierdziu swem sprawił, aby Miłościwe to Lato, które niebawem rozpoczniemy, przywróciło duszom pokój, Kościołowi należytą wszędzie wolność, a narodom wszystkim zgodę i prawdziwy dobrobyt!

Święto pamiątki Męki Pańskiej.

Ponieważ Jubileusz rozpocznie się od przyszłych uroczystości Wielkanocnych i na Wielkanoc również wygaśnie, uważamy za rzecz słuszną, aby Biskupi zachęcali diecezjan swoich do oczyszczania się w sakramencie Pokuty i pokrzepienia się chlebem eucharystycznym nie tylko w czasie Wielkanocnym dla zadośćuczynienia przepisom Kościoła, lecz najczęściej i najstaranniej przez całe Miłościwe Lato; aby pozatem w Wielki Piątek z usilniejszą żarliwością rozważali mękę Pańską. Niech to będzie szczególny a naprawdę nienajmniejszej wagi owoc tej uroczystości.

Ponieważ zaś odpustu zupełnego, którego niebawem udzielimy w ciągu tego roku pokutnego dostąpić można będzie w Rzymie, pragniemy gorąco, abyście, synowie ukochani, przybywali jak najliczniej jako pątnicy do Miasta wiecznego; do tego Miasta, które jest jakby ośrodkiem wiary katolickiej i siedzibą i stolicą Namiestnika Jezusa Chrystusa. Tu bowiem można uczcić prześwietne Męki Pańskiej pamiątki, na które nikt z wierzących nie zdoła spojrzeć, aby nie odczuć gorętszej miłości ku Bogu i nowej zachęty do życia doskonalszego. Tu przechowuje się, jak wiadomo, ów stół, na którym według podania Pan Nasz, Jezus Chrystus, konsekrował Chleb Anielski i zdziwionym uczniom podał siebie, ukrytego pod zasłonami Eucharystycznymi. Tu wkońcu, drodzy synowie, wspólnego macie Ojca, który życzliwie czeka was sercem i pragnie uprosić błogosławieństwo Boże na was, na wasze sprawy i wasze poczynania.

Nadto byłoby rzeczą odpowiednią, aby w ciągu tego roku odbyły się częstsze pielgrzymki pobożne do świętych miejsc Palestyny. Niechże tam wierni zwiedzają i czczą wielce nabożnie samą widownię tych świętych wydarzeń, których jubileusz obchodzimy.

Pragniemy również, aby te miejscowości, które przechowują osobliwe pamiątki Męki Pańskiej, w okresie roku jubileuszowego otoczone były szczególnem nabożeństwem.

Udzielenie Jubileuszu.

Ciesząc się nadzieją obfitych owych owoców, które w duszy już teraz przeżywamy i w pokornej prośbie polecamy Ojcu miłosierdzia, za zgodą czcigodnych Braci Naszych, Kardynałów Św. Kościoła Rzymskiego, mocą Boga Wszechmogącego, Świętych Apostołów Piotra i Pawła oraz Własną, ku zbawieniu dusz i pożytkowi Kościoła katolickiego, zapowiadamy niniejszym Listem Apostolskim i ogłaszamy uroczyście, chcąc, aby go przyjęto jako zapowiedziany i ogłoszony, Nadzwyczajny Jubileusz Powszechny w Mieście Wiecznem, rozpoczynający się z dniem 2 kwietnia rb. i trwający aż do 2 kwietnia roku 1934, w myśl kanonu 923. Wszystkim zatem wiernym obojga płci, którzy po spowiedzi i komunji św. nawiedzą trzykrotnie, już to w jednym i tym samym dniu, już też w różne dni, w jakiegokolwiek kolejności, Bazyliki: Laterańską św. Jana, Watykańską św. Piotra, św. Pawła nad drogą do Ostji i św. Marji Większej na Eskwilinie i pomodlą się na Naszą intencję, udzielamy i przyznajemy litościwie w Panu w ciągu tego Lata Miłościwego odpustu zupełnego całej kary, którą za grzechy swoje ponosić winni, jeśli poprzednio otrzymali odpuszczenie i przebaczenie popełnionych przez siebie grzechów. W sprawie nawiedzania Bazylik zauważyć należy, że wierni, wyszedłszy co dopiero z Bazyliki, mogą do niej powrócić raz i drugi celem drugiego i trzeciego jej nawiedzenia. Ustanawiamy to w tym zamiarze, aby ułatwić wypełnienie warunków.

Jaka zaś jest w ogólności intencja Papieży, wiecie dobrze, drodzy synowie; jaka natomiast jest w obecnym wypadku specjalnym, wyłożyliśmy dość obszernie już poprzednio.

Poza tem postanawiamy, że wierni niniejszego odpustu jubileuszowego dostąpić mogą czy dla siebie, czy też dla zmarłych tyle razy, ile razy wypełnią przepisane warunki.

Aby modły, które podczas wspomnianych nawiedzeń odmawiać się będą, umysły wiernych goręcej zachęcały i zagrzewały do roz-

pamiętywania Odkupienia Bożego a szczególnie Męki Pańskiej, postanawiamy i nakazujemy, co następuje: prócz tych modlitw, które każdy samorzutnie według własnej pobożności zaniesie do Boga, należy przed ołtarzem Najśw. Sakramentu zmówić pięć razy „Ojciec nasz, Zdrowaś i Chwała Ojcu” a nadto raz na Naszą intencję; następnie zmówić należy przed wyobrażeniem Jezusa ukrzyżowanego trzykrotnie wyznanie wiary „Wierzę w Boga” i raz modlitewkę: „Uwielbiamy Cię, Chryste, i błogosławimy Tobie”, itd. albo inną podobną; następnie należy udać się do Bogarodzicy Dziewicy i rozważając jej boleści, odmówić tam siedem razy pozdrowienie Anielskie „Zdrowaś Marja”, załączając raz uwielbienie: „Spraw to, Matko święta, itd.” albo inne podobne; wkońcu zbliżyć się należy do Konfesji i odmówić jeszcze raz wyznanie wiary katolickiej zwykłą formułą, wymienioną powyżej. Ustanowione tu warunki, konieczne do dostąpienia zupełnego odpustu jubileuszowego, ograniczamy dla tych, którzy wskutek choroby albo innej jakiejś słusznej przeszkody w Mieście Wiecznem lub wskutek niemożliwości wyjazdu albo zaskoczeni śmiercią nie zdołali określonej liczby nawiedzeń dopełnić a nawet nie zaczęli ich jeszcze wypełniać, w ten sposób, że pod warunkiem spowiedzi i komunji korzystać mogą z odpustu jubileuszowego tak samo, jak gdyby cztery wyżej wymienione Bazyliki rzeczywiście nawiedzili.

Życzenie Ojca św.

Wkońcu zachęcamy was, ukochani synowie, czy zamieszkujecie w Rzymie, czy też jako pielgrzymi przybędziecie, w Panu, byście nie pomijając tak korzystnej sposobności z najgłębszą czcią odwiedzili przesławną kaplicę św. Relikwii, znajdującą się w Sessorjańskiej Bazylice św. Krzyża, oraz, żebyście wśród modłów i rozpamiętywań wedle zwyczaju przesunęli się przez Schody Święte.

Aby zaś list ten Nasz doszedł łatwiej do wiadomości wszystkich wiernych, zarządzamy, by odbitkom jego nawet drukowanym, jeśli będą podpisane własnoręcznie przez któregośkolwiek notariusza publicznego i zaopatrzone w pieczęć jakiego dostojnika kościelnego, dano taką samą wiarę, którąby się dało temu Listowi, gdyby został przedłożony lub okazany.

Nikomui więc z ludzi nie wolno niniejszego pisma, zawierającego Nasze zapowiedzenie, obwieszczenie, udarowanie i zarządzenie umniejszać, tem mniej zuchwale je zwalczać. Gdyby się kto

na to odważył, niech wie, że ściągnie na siebie gniew Boga Wszechmogącego i św. Apostołów Piotra i Pawła.

Dan w Rzymie u św. Piotra, dnia 6 stycznia w uroczystość Trzech Króli, r. 1933, jedenastego Naszego Pontyfikatu.

E. KARD. PACELLI, FR. A. KARD. FRÜHWIRTH,
Sokr. Stanu Kanclerz Św. K. Rz.

P. KARD. GASPARRI,
Św. K. Rz. Kamerlengo

JÓZEF WILPERT, *Dziekan Kol. Prot. Apost.*
Dominik Jorio, *Prot. Apost.*

UWAGA: WW. Ks.Ks. Proboszczowie odczytają powyższy List Ojca św. parafjanom w niedzielę Męki Pańskiej tj. dnia 2 kwietnia br. Kto będzie mógł wziąć udział w pielgrzymce do Rzymu lub do Ziemi św., niech z tej sposobności skorzysta. Wszyscy zaś diecezjanie niech pogłębiają swoją pobożność przez rozpatrywanie ofiarnej męki Pana Jezusa i częstsze przystępowanie do sakramentów św.

Łomża, d. 15. II. 1933.

† Stanisław Bp.

№ 13.

List Apostolski Ojca św. do Księży Kardynałów polskich.

Ojciec św. Pius XI wystosował do JJ.EmEm. Ks. Kardynałów polskich List apostolski następującej treści:

Ukochanym Synom Naszym!

Aleksandrowi tytułu św. Augustyna św. Rzymskiego Kościoła Kardynałowi Prezbyterowi Kakowskiemu, Arcybiskupowi Warszawskiemu.

Augustowi tytułu Najśw. Marji Panny Pokoju św. Rzymskiego Kościoła Kardynałowi Hlondowi, Arcybiskupowi Gnieźnieńskiemu i Poznańskiemu.

PIUS PAPIEŻ XI.

Ukochani Synowie Nasi, pozdrowienie i błogosławieństwo apostolskie.

Z wielkiem zadowoleniem i radością dowiedzieliśmy się, że gorliwy Episkopat Polski na niedawno odbytej konferencji jedno-

myślnie uchwalił, żeby uroczystość był obchodzony tydzień poświęcony zjednoczeniu ze stolicą Piotrową chrześcijan oderwanych od jedności. Wszystkie bowiem sposoby i usiłowania ludzi dobrej woli, które do tego celu zmierzają, ten przede wszystkim będą miały skutek, że z jednej strony katolicy polscy jaśniej i głębiej zrozumieją swój specjalny obowiązek do współdziałania każdy według własnych sił w zjednoczeniu jaknajwiększej liczby braci; z drugiej strony—sami bracia błędzący odczują, jak usilnie jest pożądany przez katolików ich powrót do jednej owczarni, z jaką radością będą przyjęci, jeżeli do miłującej matki Kościoła powrócą, która zawsze ich kocha i zawsze za nimi do Boga się modli. Te wysiłki i pobożne modły do Boga tem żarliwiej i tem usilniej będą w roku bieżącym miały miejsce z uwagi na to, że w okresie uroczystości jubileuszowych jednocześnie z chwalebny dziełem Odkupiciela będzie rozważane ustanowienie na najmocniejszym fundamencie Piotra-Kościoła, który jako mistyczne Ciało Chrystusa, jak mówi św. Paweł, nie może być rozdzielony. My zaś razem z Wami wzniosłszy modły do Boga, wszystkie Wasze poczynania, które mają się przyczynić do pojednania braci, z ojcowską życzliwością popieramy; oprócz tego pragnąc dać nowy dowód Naszej troski względem synów Kościoła wschodniego załączone przy niniejszym piśmie Wam przesyłamy, w tym celu abyście uchodźcom ze wschodu pozostającym w nędzy, bez różnicy narodowości i wyznania, przyszli z pomocą, przyczem wyrażamy ubolewanie, że w obecnych ciężkich czasach nie możemy więcej ofiarować. Zresztą nie wątpimy, że i Biskupi i zacny lud wierny, wszyscy w miarę możliwości zechcą przyjść z pomocą z całą szczodrobliwością swym braciom w tych rzeczach, które są im konieczne. Wiemy zaiste, w jak trudnych ekonomicznie warunkach, zresztą jak i cały świat, znajdują się Polacy, a także nie tajną jest dla Nas rzeczą, że wielu z nich znajduje się w najbardziej opłakanym położeniu, a niektórzy nawet do ostatniej nędzy są doprowadzeni, podobnie jak i uchodźcy ze wschodu; wiemy jednak także, że miłość tak jest gorliwa, iż ze wzrostem potrzeb i sama wzrasta, tak jest przemyślna i szczodrobliva, że potrzebę biednego i sposób pomocy biedniejszemu bratu potrafi znaleźć. Jednocześnie z temi życzeniami i usiłowaniami naszymi usilnie zachęcamy Synów od ojcowskiego domu oderwanych, ażeby czempredzej znaleźli na łonie Kościoła pokój i zbawienie, Boga zaś Wszechmogącego, który umysły i serca ludzkie łaską swą skutecznie porusza, najusilniej błagamy, ażeby zajaśniał

radosny dzień, w którymby się dokonała jedność i zgoda wyznawców Wiary chrześcijańskiej. Tymczasem jako zadatek tego zawiennego pojednania i dowód Naszej szczególnej miłości apostołskie błogosławieństwo Wam, ukochani Synowie Nasi, i wszystkim innym Biskupom Polski, oraz wszystkim wiernym, a specjalnie tym, którzy przyczynią się wysiłkiem i pracą do uświetnienia tego uroczystego tygodnia udzielamy.

Dan w Rzymie, u świętego Piotra, 6 stycznia, w dzień Objawienia Pańskiego, roku Pańskiego 1933, pontyfikatu Naszego 11-go.

Pius Papież XI.

UWAGA: Powyższy List Ojca św. świadczy ponownie o wielkiej troskliwości i litości Namiestnika Chrystusa dla prześladowanych w Rosji bolszewickiej, WW. Ks. Proboszczowie odczytają go parafjanom i zachęcają ich do składania ofiar dla uchodźców z Rosji. Między tymi uchodźcami są może tacy, którzy w czasie wojny naszym diecezjanom dopomagali, gdyście dobrowolnie lub przymusowo uchodzili do Riposj rzedwojskami nieprzyjacielskimi.

Ofiary WW. Ks. Proboszczowie zechcą zebrać w kościele w niedzielę w tydzień po odczytaniu Listu Ojca św. a następnie przesłać jaknajwcześniej za pośrednictwem Ks. Ks. Dziekanów do Kurji Diecezjalnej.

Łomża, d. 15 lutego 1933.

† Stanisław Bp.

№ 14.

Indulgentia plenaria recitationi Divini officii coram Ssmo Sacramento adnexa extenditur.

DECRETUM.

Quo magis, praesertim in clero, numerus et pietas augeatur adoratorum Sacramenti mirabilis quod Christus Dominus, transiturus de hoc mundo ad Patrem, tamquam Passionis suae memoriale perpetuum et de sua contristatis absentia solatium singulare reliquit, Ssmus Dominus Noster Pius divina Providentia Pp. XI, in Audientia die 21 mensis Octobris anni currentis infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiori impertita, peculiarem gratiam iam in alia si-

mili Audientia diei 17 Octobris 1930 benigne concessam (cfr. *Acta Apostolicae Sedis*, vol. XXII, p. 493) ita extendere dignatus est ut qui in Sacris constituti divinum Officium in alias preces commutatum rite obtinuerint, indulgentiam plenariam, si preces eiusmodi coram Ssmo Sacramento sive publicae adorationi exposito sive in tabernaculo adservato devote recitaverint, suetis conditionibus, et ipsi lucrari valeant. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione et contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Poenitentiariae, die 7 Novembris 1932.

L. Card. Lauri, *Poenitentiarius Maior.*

L. S.

I. Teodori, *Secretarius.*

№ 15.

Rocznica koronacji Ojca św. Piusa XI

Z racji urzędzenia uroczystości rocznicy koronacji Ojca św. Piusa XI została wysłana depesza treści następującej:

Eminentissimus Cardinalis Pacelli. Citta del Vaticano. Episcopus Łomżensis una cum Episcopo Auxiliari, clero, dioecesanis iucundusimum anniversarium coronationis Summi Pontificis celebrantes sensa filialis amoris fidelitatisque catholicae expriment et benedictionem apostolicam humillime petunt. Stanislaus Łukomski, Episcopus Łomżensis.

Na to nadeszła następująca odpowiedź:

Eveque Łukomski Łomża. Augustus pontifex gratum animum exprimens de piis omnibus tibi episcopo auxiliari dioecesi que tuae benedicens uberem divinam gratiam devocat. Cardinalis Pacelli. Citta del Vaticano.

№ 16.

Strzelanie nad grobem.

Podaję do wiadomości WW. Duchowieństwa i do przestrzegania następującą decyzję św. Kongregacji Soboru:

Sacra Congregatio Concilii

Romae.

Episcopus Łomżensis petit humillime responsionem ad dubia sequentia:

Quaedam associationes laicales occasione sepulturae suorum membrorum funeribus cum armis (sclopetis) adesse stu-

dent e quibus postea super tumulum ignem dando strepitum faciunt.

Can 1211 praescribit ut Ordinarii locorum, parochi ac superiores ad quos spectat, caveant, ne in coemeteriis epitaphia, laudationes funebres ornatusque monumentorum quidquam prae se ferant a catholica religione ac pietate absonum.

Dictus Ordinarius quaerit:

1° utrum liceat tolerare in translatione cadaverum fidelium ad tumulandum participationem laicorum cum armis (sclopetis) annon,

2° si tolerare liceat utrum a dando ignem e sclopetis in coemeteriis fidelium abstinere se debeant,

3° utrum laudationes funebres etiam cantilenas comprehendant.

† **Stanislaus Łukomski**
Episcopus Łomżensis

Łomžae, d. 6 augusti 1932.

SACRA CONGREGATIONE
del
Concilio
№ 261/33.

Roma die 11 Ianuarii 1933.

Exc. me ac Rev. me Domine.

Se referens ad litteras Excellentiae Tuae Rev. mae diei 6 augusti proxime elapsi relate ad consuetudines in ista Dioecesi vigentes occasione funerum, haec Sacra Congregatio, omnibus perpensis, censet praedictas consuetudines sustineri haud posse, cum sint a pietate et Ecclesiae spiritu penitus absonae.

Curet igitur Excellentia Vestra ut praescriptiones Can. 1211 Iuris Canonici etiam in ista Dioecesi fideliter adimpleantur.

Interim eo quo par est obsequio me profiteor.

Exc. mo ac Rev. mo Domino
Dno Stanislao Kostka Łukomski
Episcopo Łomżensi
Łomża.

Excellentiae Tuae
uti Fratrem
(—) *J. Card. Serafini*
praefectum

Przy tej sposobności zwracam uwagę na art. 14 ustawy z d. 17 marca 1932 o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgo-

nu (Rozporz. Kurji Łomżyńskiej Nr. 6 z d. 1 czerwca 1932 str. 106) zawierający sankcje karne przeciwko osobom usiłującym wykonać na cmentarzu wbrew wyraźnemu zakazowi jego zarządu czynności, sprzeciwiające się w sposób widoczny charakterowi cmentarza.
Łomża, d. 11/2. 1933.

† **Stanisław Bp.**

№ 17.

Czas komunji wielkanocnej

Kurja Diecezjalna podaje do wiadomości WW. Duchowieństwa, iż na mocy indultu Stolicy św. czas wielkanocnej komunji św. w naszej diecezji w roku bieżącym trwa od niedzieli starozapustnej (Septuagesima) aż do niedzieli św. Trójcy włącznie.

№ 18

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 grudnia 1932 r. o rejestracji stowarzyszeń

(Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 963).

Na podstawie art. 45 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. № 94, poz. 808) zarządzam co następuje:

§ 1. Przewidziany w art. 21 prawa o stowarzyszeniach rejestr stowarzyszeń ma być prowadzony przez wojewódzką władzę administracji ogólnej, właściwą dla miejsca siedziby stowarzyszenia, jako władzę rejestracyjną, według wzoru dołączonego jako załącznik № 1 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Każde stowarzyszenie otrzymuje w rejestrze kolejny numer bieżący.

Dla wpisów przeznacza się co najmniej dwie przyległe stronic rejestr.

§ 3. Wpis następuje na podstawie zarządzenia władzy rejestracyjnej.

Wnioski do rejestru zgłaszane być winny w formie pisemnej. Gdy wpis lub wykreślenie następuje z urzędu, należy o tem zaznaczyć w rubryce uwag.

§ 4. Rejestr stowarzyszeń zawiera 6 rubryk. Do poszczególnych rubryk wciągane są wpisy według ich rodzaju, zgodnie z ozna-

zeniem przedmiotu w nagłówkach rubryk. W rubryce „Dane statutowe. Zmiany statutu”, wciągana jest szczegółowa treść tych danych, które w myśl prawa o stowarzyszeniach podlegają obowiązkowemu wpisowi do rejestru. O zmianach statutu, które nie dotyczą powyższych danych, zamieszcza się tylko ogólnikową adnotację, iż statut uległ zmianie, ze wskazaniem daty i liczby decyzji.

§ 5. Zmiany lub wykreślenia wpisów winny być umieszczone w tej rubryce, w której wpis się znajduje. Wpisy lub części ich, które straciły znaczenie na skutek późniejszych wpisów, lub adnotacji, wykreśla się przez ich podkreślenie czerwonym atramentem.

W odpisach z rejestrów należy czerwono podkreślone wpisy tylko wtedy uwzględnić, jeżeli się tego żąda, lub gdy stosownie do okoliczności jest to potrzebne.

§ 6. Dla każdego zarejestrowanego stowarzyszenia należy założyć osobne akta, które należy zaopatrzyć nazwą stowarzyszenia i liczbą, pod którą stowarzyszenie jest wciągnięte do rejestru. W aktach przechowuje się wszystkie pisma i dowody, dotyczące danego stowarzyszenia.

§ 7. Przewidziane w art. 21 prawa o stowarzyszeniach ogłoszenia o zarejestrowaniu stowarzyszenia uskuteczniane być mają według wzoru dołączonego jako załącznik Nr. 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 8. Rejestry stowarzyszeń mogą być przeglądane przez osoby interesowane w godzinach wyznaczonych do przyjęć interesantów.

§ 9. Powiatowa władza administracji ogólnej obowiązana jest otrzymane podanie o zarejestrowanie stowarzyszenia (art. 19 prawa o stowarzyszeniach) przedstawić wojewódzkiej władzy administracji ogólnej wraz ze swą opinią.

§ 10. Wysokość opłaty za ogłoszenie o rejestracji, przewidziane w art. 21, ustanawia się na zł. 30, a za ogłoszenie o zmianie statutu, przewidziane w art. 28—na zł. 20.

Co do wysokości opłat za odpisy i wyciągi z rejestru mają zastosowanie odpowiednie postanowienia ustawy o opłatach stempłowych.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-go stycznia 1933 r.

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pierocki.*

№ 19.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 grudnia 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 964).

wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości i Opieki Społecznej o przystosowaniu stowarzyszeń i spraw będących w toku do przepisów prawa o stowarzyszeniach.

Na podstawie art. 58 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. № 94, poz. 808) zarządza się co następuje:

§ 1. Stowarzyszenia i związki stowarzyszeń, istniejące prawnie w chwili wejścia w życie prawa o stowarzyszeniach, opierają nadal swój byt prawny na ostatniej decyzji, wydanej co do zatwierdzenia (rejestracji) stowarzyszenia na podstawie przepisów dotychczasowych przez właściwą władzę bądź administracyjną, bądź sądową.

Pozatem do stowarzyszeń, o których mowa w ust. 1, będą stosowane odpowiednie postanowienia prawa o stowarzyszeniach, a w szczególności: do stowarzyszeń nie posiadających osobowości prawnej—postanowienia o stowarzyszeniach zwykłych, a do stowarzyszeń, posiadających osobowość prawną—postanowienia o stowarzyszeniach zarejestrowanych, ze zmianami, przewidzianymi w niniejszym rozporządzeniu.

§ 2. Wpisy do rejestru, przewidziane w prawie o stowarzyszeniach, nie dotyczące zmiany statutu, będą czynione w rejestrach dotychczasowych, prowadzonych przez władze administracji ogólnej, o tyle tylko, o ile rejestr dawny zawiera odpowiednie rubryki. Dane, nieprzewidziane w tych rubrykach będą uwidocznione w aktach, dotyczących stowarzyszenia.

Tak samo w aktach będą uwidocznione dane co do tych stowarzyszeń, dla których rejestry nie były prowadzone.

W razie zmiany statutu stowarzyszenie musi być zarejestrowane ponownie według przepisów prawa o stowarzyszeniach.

§ 3. Istniejące w województwach poznańskim, pomorskim i górnośląskiej części województwa śląskiego stowarzyszenia, które w myśl przepisów dotychczasowych nie były wciągnięte do rejestrów sądowych, winny do dnia 31 grudnia 1933 r. zgłosić swoje istnienie w myśl wymagań art. 12 prawa o stowarzyszeniach.

Po otrzymaniu wspomnianego w ust. 1 zgłoszenia władza ustosunkuje się do niego według art. 13 i 14 tegoż prawa.

Stowarzyszenia, które nie zastosują się do postanowienia ust. 1 niniejszego paragrafu, będą uważane za rozwiązane z mocy prawa, z zastrzeżeniem postanowień § 7 niniejszego rozporządzenia.

§ 4. W województwach poznańskim, pomorskim i górnośląskiej części województwa śląskiego z chwilą wejścia w życie prawa o stowarzyszeniach ustaje właściwość dotychczasowych sądów rejestrowych w zakresie wpisywania do rejestru sądowego stowarzyszeń nowopowstających oraz zmian statutów stowarzyszeń istniejących.

Sądy te natomiast zachowują w dalszym ciągu swoją właściwość w zakresie przechowywania istniejących rejestrów, dokonywania w nich wszelkich innych wpisów, przewidzianych przepisami prawa o stowarzyszeniach, tudzież — wydawania odpisów, wyciągów i okazywania rejestrów.

Celem zmiany statutu stowarzyszenia, wciągniętego do rejestru sądowego, musi być ono zarejestrowane ponownie według przepisów prawa o stowarzyszeniach i przez władze w tem prawie przewidziane. Po zarejestrowaniu takiego stowarzyszenia władza rejestracyjna zawiadamia o tem dotychczasowy sąd rejestrowy, który na podstawie tego zawiadomienia skreśla stowarzyszenie ze swego rejestru.

Sądy rejestrowe będą udzielać władzom właściwym według prawa o stowarzyszeniach potrzebnych im danych z prowadzonego przez siebie rejestru i odpowiednich akt.

§ 5. Sprawy z zakresu działania prawa o stowarzyszeniach, niezakończone w I instancji, mają być załatwione na podstawie przepisów tego prawa i przez władze w niem przewidziane.

W tym celu władze administracji ogólnej, w których załatwieniu sprawy te znajdują się, wezwą strony do odpowiedniego uzupełnienia ich podań i stosownie do wyniku takiego uzupełnienia skierują akta do władz właściwych według przepisów prawa o stowarzyszeniach.

Sprawy o rejestrację, niezłatwione w I instancji przez sądy rejestrowe, sądy te niezwłocznie przekażą władzom rejestracyjnym, właściwym w myśl prawa o stowarzyszeniach. Władze te z nadesłanymi sprawami postąpią stosownie do postanowienia ust. 2 niniejszego paragrafu.

§ 6. Sprawy, będące w toku załatwienia w instancji II (odwoławczej) mają być załatwione na podstawie przepisów dotychczasowych.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze nie ogranicza praw, przyznanych stowarzyszeniom na podstawie Polsko-Niemieckiej Konwencji Górno-Śląskiej, zawartej w Genewie dnia 15 maja 1922 r.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki.*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski.*

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki.*

№ 20.

Scalenie gruntów kościelnych.

Ponieważ tylko niektórzy księża proboszczowie dali odpowiedź na rozporządzenie Kurji z roku ubiegłego w sprawie ewidencji scalenia gruntów kościelnych (cfr. Rozp. Kurji z 1932 r. Nr. 87 str. 199), zechcą Przew. Księża Dziekani zająć się tą sprawą i w możliwie najkrótszym czasie nadesłać do Kurji wymagane wiadomości w wyżej wymienionem rozporządzeniu, dotyczące scalenia gruntów kościelnych w poszczególnych parafjach każdego dekanatu.

№ 21.

Paroecia Lipniki decanatu Ostrolencensi adscribitur.

Universis, quorum interest, notum facimus Nos auctoritate Nostra Ordinaria paroeciam Lipniki, quae hucusque ad decanatum Kolnensem pertinebat, propter faciliorem aditum ad decanum Ostrolencensem et finium dicti decanatus corrigendorum causa a decanatu Kolnensi hisce seiungere et decanatu Ostrolencensi adscribere.

In quorum fidem etc.

Łomzae, die 15 Februarii 1933.

† **Stanislaus Eppus.**

№ 22.

Liga Morska i Kolonjalna.

Liga Morska i Kolonjalna mająca za zadanie wzmoczenie ekspansji polskiej w krajach zamorskich wydała w celu propagandy karton propagandowy i prosi WW. Duchowieństwo o poparciu w rozsprzedaży tego kartonu w cenie 1 złotego. W tym celu zwróci się bezpośrednio do WW. Księży.

№ 23.

Zmiany w duchowieństwie.

Mianowani:

- 1) Ks. Oficjał Dmochowski prałatem scholastykiem Kapituły Sejneńskiej.
- 2) Ks. Rejmentowski z Dąbrówki proboszczem w Czarni.
- 3) Ks. Fr. Sokołowski z Pawłówki proboszczem w Dąbrówce.
- 4) Ks. J. Moroz z Bogut proboszczem w Kaletniku.
- 5) Ks. P. Brzoska z Kaletnika administratorem w Bogutach.

Dnia 12 lutego b. r. zmarł w Kuleszach Ks. Jubilat Antoni Czerniewicz. R. i. P.



ROZPORZĄDZENIA URZĘDOWE

ŁOMŻYŃSKIEJ KURJI DIECEZJALNEJ.

№ 4.

Łomża, dnia 1 kwietnia 1933 r.

Rocznik VII.

T R E Ś Ć:

- | | |
|---|---|
| 24. Przemówienie Ojca św. o stosunku Kościoła do nowoczesnych prądów w sztuce religijnej. | 29. Egzaminy wikariuszowskie. |
| 25. List Ojca św. w sprawie powszechnej adoracji w dn. 6 kwietnia b.r. „Godzina święta“. | 30. Msza św. w niedzielę Palmową. |
| 26. Kongregacja Ks.Ks. Dziekanów. | 31. Świecenie olejów św. w Wielki Czwartek. |
| 27. Kolekta na Bazylikę Wileńską. | 32. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. o organizacji roku szkolnego. |
| 28. Sprzęty domowe dla Ks.Ks. Wikariuszów | 33. Zeznanie o dochodzie. |
| | 34. Opieka nad zwierzętami. |
| | 35. Zmiany w duchowieństwie. |

№ 24.

PRZEMÓWIENIE OJCA ŚW.

o stosunku Kościoła do nowoczesnych prądów w sztuce religijnej.

Dnia 27 listopada 1932 r. z okazji otwarcia w Watykanie nowej Pinakoteki Ojciec św. wygłosił następujące przemówienie:

„Tyle dzieł sztuki, bezsprzecznie i zawsze pięknych, jak te, które mamy tu przejrzeć i podziwiać, dzieła tak głęboko natchnione myślą i uczuciem religijnym, że wydają się, jak to dobrze powiedziano, już to cichymi i gorącymi westchnieniami i modlitwami, już to strzelistymi hymnami wiary, już to szczytnym wzniesieniem się i prawdziwym triumfem glorii niebieskiej i Boskiej, takie i tak wielka ilość tych dzieł zmusza Nas — jakby neodpartą siłą kontrastu — do pomyślenia o pewnych innych dziełach, tak zwanych dziełach sztuki religijnej, które zdają się przedstawiać świętość jakby jedynie dla zniekształcenia jej aż do karykatury, a nawet często aż do prawdziwej i rzeczywistej profanacji.

Usiłuje się bronić je w imię poszukiwania nowych dróg i racjonalności tych dzieł. Nowość jednak nie przedstawia prawdziwego postępu, jeżeli nie jest conajmniej równie piękna i równie dobra jak